

درباره رمان قربانی، اثر کور تزیو مالاپارته

در بند رنج دیگری

مهدی کرلایی

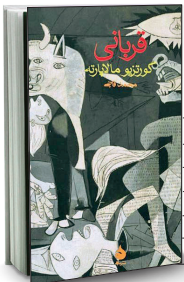
در مسیر جنگ‌های تاریخ شمار قربانیان معمولاً گواهی بر توحش بی‌امان دو جبهه جنگ قرار گرفتند که هم توان تقویت نظام‌های آماری را داشتند و هم بهترین وسیله برای غنای میراثی بلندمدت جهت بقای حس همدردی و دشمن‌ستیزی بودند. این جملات صرفاً یک گزاره خبری جهت حیرت و تأسف خواننده نیست و در پس خود انبوهی از غیبت‌ها را به نمایش می‌گذارد که شاید اصلی‌ترین غیبت نبود پرداختن صریح و صحیح به خود قربانی در تاریخ است. همین امر بهترین دلیل برای مواجهه با شاهکار بزرگ کور تزیو مالاپارته (۱۹۵۷-۱۸۹۸) یعنی کتاب قربانی یا کابوت (۱۹۴۴) که شاهکار ترسیم خردشدگان و نابودشدگان در تاریخ است. مالاپارته در مقدمه کتابش اشاره‌ای دقیق به فرآیند نگارش اثرش دارد که پس از سه مرحله نگارش که در کشورهای اوکراین، فنلاند و ایتالیا صورت پذیرفته سرانجام در سال ۱۹۴۴ به چاپ رسیده است. از جمله آثار مهم دیگر نویسنده

می‌توان به کتاب جالب توجهش تکنیک کودتا (۱۹۳۱) که در پاریس انتشار یافت و رمان پوست (۱۹۴۹) اشاره کرد. وجه مشترک آثار مالاپارته ممنوع و سانسور شدن آثارش است که از این حیث با دو نویسنده بزرگ دیگر یعنی لویی فردینان سلین در فرانسه و کامیو خوسه سلا در اسپانیا قرابت فراوان دارد. اینان نویسنده‌گانی بودند که در حین توجه به طبقات فرودست در جامعه به‌واسطه زبان صریح و تند خود معمولاً در زمره طردشدگان قرار می‌گرفتند. هر چند دلایل سیاسی حیات آنان گواحه محکم‌تری بر چنین لعن و نفرینی است.

اما داستان قربانی (کابوت) روایت اروپا در بستر جنگ جهانی دوم است که نویسنده‌ای چون نظری منزل به منزل این موضوع را سپری کرده و با نگاه دقیق‌تر توانسته گزارشی داستانی ارائه دهد که جایگاه قربانی به شکلی دقیق ترسیم شده است. نکته جالب توجه داستان هم در وهله نخست شاید همین باشد که مالاپارته با کتاب قربانی حال اروپایی را شرح می‌دهد که قربانی اصلی جنگ است. مثله‌شده‌ای که در زیر بدن میلیون‌ها جسد دفن گردیده

و رمان قربانی با احترام بدین اجساد مثله شده قربانی‌اش را می‌یابد و در اقسام شش‌گانه کتاب که هر یک بر گرفته از نام حیوانی است (اسب، موش، سگ، پرنده، گوزن و مگس) روایتش را آغاز می‌کند. این نام‌های حیوانی که خواننده در مسیر مطالعه بخش‌های کتاب دلیل نام‌گذاری‌شان را در می‌یابد یکی از درخشان‌ترین نکات کتاب است که در کنار فرم روایی‌اش اندوهی ژرف را بر دل خواننده می‌نشانند. کودتایی که طعمه تک‌تیراندازها می‌شوند تا دختر کانی که از ترس دشمن روزهای بی‌شمار در گندم‌زارها پنهان می‌شوند.

بیش از آنکه درزند رنج خود باشد در بند رنج دیگری است، بی‌شک قربانی گواه همین امر است. مالاپارته به همواره بدنام بود و او را آنارشینیستی راست‌گرا تلقی می‌کردند ولی او نویسنده‌ای غیر معمول و مبارزی خستگی‌ناپذیر بود که نه زبان به مساوات‌طلبی و برابری خواهی می‌گشود و نه در بند سخن از فضایل انسانی بود. او تصویرگری از رنج نهان در تاریخ بود که بر مدعای خویش بنای ادبی سترگی خلق کرد و جاودانه شد.

- قربانی
- نویسنده: کور تزیو مالاپارته
- مترجم: محمد قاضی
- نشر: ماهی
- تعداد صفحات: ۵۳۲
- قیمت: ۴۸۰۰۰ تومان

داستان قربانی اصلی جنگ
داستان اروپا در بستر جنگ جهانی دوم است که نویسنده‌ای چون نظری منزل به منزل این موضوع را سپری کرده و با نگاه دقیق‌تر توانسته گزارشی داستانی ارائه دهد که جایگاه قربانی به شکلی دقیق ترسیم شده است. مالاپارته با کتاب قربانی، حال اروپایی را شرح می‌دهد که قربانی اصلی جنگ است.

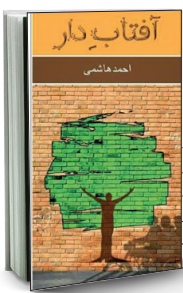
درباره «آفتاب دار»، نوشته احمد هاشمی

داستان زندگی آدم‌های متوهم

سعید کاویان پور

«آفتاب دار» به اذعان پشت جلدش، ماجرای آدم‌هایی است که با قاعده خودشان زندگی می‌کنند؛ آنها از خیالات‌شان تصویری واقعی دارند. آرزوهایشان آنقدر دور از دسترس شده که به خیالشان پناه آورده‌اند. همگی توهم دارند؛ رحیم، همه‌قیافه‌ها را آشنا می‌بیند و از همه‌قیافه‌های آشنا می‌ترسد. مدام بومی‌شدن می‌بیند و از این طریق آدم‌ها را به خاطر می‌آورد. مسیروش را از روی بوی پیدا می‌کند. رضا فقط خوره فیلم نیست؛ زندگی را بازی می‌کند. وقتی حس می‌گیرد و دیالوگ فیلمی را می‌گوید انتظار دارد طرف مقابل پسا به پایش بسازی کند. جوری در قالب شخصیت رضا موتوری فرورفته که می‌خواهد انتقامش را بگیرد. نگران تنهایی عباس قراضه است که بعد مرگ رفیقش کسی را ندارد. پس که با هم‌قهرمان فیلم بیلیاردباز همذات‌پنداری کرده، باورش شده بازنده به دنیا آمده و با این پناه روی شکست‌های زندگی‌اش سرپوش می‌گذارد. پدلی احساس می‌کند دایم تعقیب می‌شود، حتما ماموری کمین نشسته و الان است گشت نیروی انتظامی آژیر بکشد. اسد خیالاتی هم شک ندارد یکی حقش را خورده، هر روز توری آدرامای پر سه می‌زند و دنبال مقصر می‌گردد.

اول اشتباه است. خواستم تا به‌خط با تو باشم. کدام ته‌خط؟ می‌دانستم ته این خط این است که می‌روی، یکی منتظرت است. گیریم که جدا شده باشی. خودت گفتی که یک چیزهایی هیچ‌وقت با آدم نمی‌رود. تو یکی را داشتی این قبیل انتظار کشیدن برای رضا ناموسی است؛ یکی را می‌خواهد که اگر ۲۰ سال طول کرد و رفت، طرف منتظرش بماند و آنقدر از او مطمئن باشد که نرسد این مدت کجا بوده و با آغوش باز پذیرش باشد. مدام روایتش را فریاد می‌زند بلکه توجه دیگران جلب شود. اما وقتی می‌بیند توی باور رضا موتوری تنهاتست، به پیر مردی دو موت پناه می‌آورد تا جای عباس قراضه القایش کند. این‌ها، واکنش آدمی تشنه است. سراسی که می‌بیند هیچ دلیلی بر وجود آب نیست. باید پیش برود تا با حقیقت روبرو شود. آدم‌های آفتاب دار، تا ته‌خط می‌روند. از اتفاق، دست خالی نمی‌مانند، از تنهایی درمی‌آیند. صحنه مکاشفه پای درختی است که به طرح روین جلد کتاب ارجاع می‌دهد؛ هرگاه بار یک نور از میان برگ‌ها رد شده و لابه‌لای سایه درخت، روشنائی باز کرده، رحیم را یاد اصل نفسش می‌اندازد.

- آفتاب دار
- احمد هاشمی
- نشر نیلوفر
- ۱۵ صفحه
- قیمت: ۹۵۰۰ تومان

آفتاب درختی
آفتاب دار
پدر بزرگ من
هم آفتاب‌دار
بوده، راهش را
از هر منفذی
پیدا می‌کرده.
حالا به مدت
کوتاهی
هم شغفلش
آفتابه‌دار
بوده...

این توهم‌ها به خودی خود زیان‌بار نیستند. زمانی مشکل‌ساز می‌شوند که دیگر به کار تسکین دردها نمی‌آیند. در آن شرایط فرد مبتلا ناچار است خیالاتش را به دیگران بقبولاند. آدم‌های این داستان، خیال پولدار شدن دارند. وقتی این توهم خدشه‌دار می‌شود به کلاهبرداری روی می‌آورند. شرکت‌شان تعطیل شده، کلی بدهی دارند ولی کمک‌هاکامان مصرع درخشان را پولدار جا‌بزنند. ناگهان عشقی رحیم هم از همین سنخ است. همه عمر از وابستگی فرار کرده، ترسیده به کسی دل ببندد و طرف‌راهی‌اش کند یا این حال خودش را عاشقی تمام‌عیار می‌داند و اصرار دارد این توهم را به بارش ثابت کند. «پای کاری ایستاد که می‌دانستم از

نگاهی به رمان «مهمانی تلخ»

جذاب با چاشنی دلهره و هیجان

امیرعباس کلهر

چند وقت پیش از سیامک گلشیری پرسیدم که روزی چند ساعت می‌نویسد. گفت که هر روز می‌نویسد اما در ساعات مشخصی در روز مشغول نوشتن است. نویسنده‌ای که تا ساعتی قبل از سال تحویل هم مشغول نوشتن است حتما چنان پیشرفت می‌کند و در کارش تبحر پیدا می‌کند که اینجا به شما پیشنهاد دهم اگر می‌خواهید با خواندن کتابی دلهره، هراس، ترس و هیجان را تجربه کنید، «مهمانی تلخ» سیامک گلشیری را بخوانید؛ کتابی که حرکت قلب شما را تندتر می‌کند اما در نهایت از آن لذت می‌برید و سرخوش از خواندن یک رمان ایرانی می‌شوید.

اخراج او نیز استاد از رنگ بوده است. توجرح برای استاد در طول مسیر توضیح می‌دهد که گذشته‌ها را فراموش کرده و اکنون زندگی خوبی دارد و با دختری به نام شیرین ازدواج کرده است. او ابتدا از استاد خواهش می‌کند به خانه‌اش بیاید، بعد که متوجه می‌شود استاد و همسرش قصد مسافرت دارند و می‌خواهند آب و هوایی عوض کنند با اصرار از استاد می‌خواهد که همراه با همسرش به باغش بروند. رفتن به باغ آغاز شروع اضطراب و دلهره است و اضطراب اصلی شروع این ماجرا هم از فصل ۹ در داستان آغاز می‌شود.

کرد چرا که باید از اول تا انتهای داستان خوانده شود تا دلهره و اضطراب به خواننده منتقل شود و با خواندن تکه‌ای از آن حق مطلب ادا نمی‌شود. اتفاقات درون داستان مهمانی تلخ در یک شب و طی چند ساعت اتفاق می‌افتد. برای همین هم خیلی سخت می‌شود، کتاب را زمین گذاشت و بعدا به سراغش آمد.

- مهمانی تلخ
- سیامک گلشیری
- نشر چشمه
- ۱۴۲ صفحه
- قیمت: ۲۰۰۰۰ تومان

انتشار آدم‌ها و لباس‌های شان

«آدم‌ها و لباس‌های‌شان» عنوان رمانی است نوشته لیندا گرات که با ترجمه مصطفی اسلامیبه و آذین سوسو کتاب‌نشر «پیکا» منتشر شده است و ویدئو اسلامیبه نیز آن را ویراستاری کرده است. این رمان که تاریخ نخستین نوبت نشر آن سال ۱۳۹۶ میلادی است، با این جمله از جورج سیرتس آغاز می‌شود: «پس این همان روحی است که برای تو پرورده‌اند، همین لباس‌هایی که در تیرگی می‌درخشند و چون شعله‌ای سرکش می‌سوزند.»

پا لولسه می‌کردند، ما جین‌های تنگ و چسبانی می‌پوشیدیم و... این رمان بر اساس لباس‌هایی که آدم‌ها می‌پوشند تأکیدی خاص دارد. زیرا لباس‌هایی که آدم‌ها می‌پوشند یک جوری دگرگون‌شان می‌کند. آدم‌ها را از بیرون تغییر می‌دهد.» این رمان در قالب ۳۴۴ صفحه با قیمت ۲۹ هزار و ۵۰۰ تومان منتشر شده است.

- آدم‌ها و لباس‌های‌شان
- لیندا گرات
- ترجمه مصطفی اسلامیبه
- نشر پیکا
- قیمت: ۲۹۵۰۰ تومان

نه چندان زیبا با هوشی متوسط

«نه‌چندان زیبا یا هوشی متوسط» نام رمانی است نوشته محمد جواد صابری که از سوسو نشر «چشمه» و در مجموعه کتاب‌های قفسه قرمز این نشر که ویژه آثار ساختارگرا، جریان‌گرایز و ضدانراست، منتشر شده است.

چاپ اول این کتاب پاییز سال گذشته انجام شده و روی جلد آن این جمله کوتاه به چشم می‌خورد: «تصویر آدم‌های زنده از مرگ شوخی است...» محمدجواد صابری، نویسنده جوان این رمان، سال‌هاست تجربه روزنامه‌نگاری دارد و «نه‌چندان زیبا یا هوشی متوسط» نخستین رمان اوست که بر پشت جلد آن نوشته شده یک رمان تجربی خاص است که داستان و اجرایی متفاوت دارد. رمان داستان آخرین روزهای خدمت یک پسر جوان است و مواجه شدن او با مرگ که وادارش می‌کند به شهر آبا و اجدادی خود بازگردد و با اتفاق‌ها و آدم‌های رو به رو شود که

- نه‌چندان زیبا
- با هوشی متوسط
- محمد جواد صابری
- نشر چشمه
- قیمت: ۱۶۰۰۰ تومان

مجموعه شعر ترافیک منتشر شد

مجموعه شعر جدید آرش شفاعی منتشر شد. جدیدترین مجموعه شعر آرش شفاعی با نام «ترافیک» فرشته منتشر شد. این کتاب ۷۷ شعر سپیدی این شاعر معاصر را در بر گرفته که در ابتدای آن نوشته است: «صحرای ملامتلی و دنیایی که بر آن است که آرام نگیرد»، تقدیم کرده است.

- ترافیک
- سروده آرش شفاعی
- نشر آردمان
- قیمت: ۱۰۰۰۰ تومان

همیشه رسول

علی جلالی

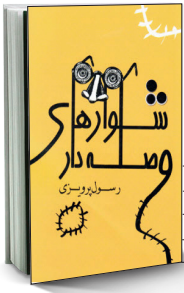
«شلوارهای وصله‌دار» نخستین کتاب «رسول پرویزی» است که نخستین بار در سال ۱۳۳۵ چاپ شده است. بیست داستان کوتاه که در مجلات و روزنامه‌های آن زمان منتشر شده بود در این کتاب جمع‌آوری شده‌اند. پرویزی در مقدمه‌ای که بر چاپ اول کتاب نوشته است عنوان کرده که تعدادی از داستان‌هایش را از این کتاب حذف کرده چرا که به گفته او «آنها مربوط به دوره دیگری است آن دوره که خیال می‌کردم هفتی در کار است و بعد معلوم شد هم‌ااش کتک بود و دل معطل بودم. شاید مربوط به دوره آزاگی بود و اکنون بر ترجم» سماجت فریدون کار که دو سال با پرویزی کلنجار رفت باعث شد تا او راضی شود بقیه داستان‌ها را چاپ کند. اگر پشتکار و تشخیص درست فریدون کار در چاپ این داستان‌ها نبود اکنون ادبیات فارسی یکی از بهترین آثار خودش را در

اختیار نداشت. پرویزی داستان‌هایش را با زبانی ساده و بی‌پیرایه نوشته است. اهمیت زبان در خلق داستان را به اشتباه آسان و سهل‌نظرگفته بلکه از آن به شکلی روان و متنوع استفاده کرده است. ساده نوشتن را کسر شأن ندانسته و قدرت داستان نویسی‌اش را در ساده‌نویسی نشان می‌دهد. او عبارات را از میان کلمات نامانوس و قلمبه‌نگذرانده و به دور نوشته خود سیم خاردار از ابهام و قلمبه‌نویسی نکشیده است. او بر این عقیده بود که «باید به زبان مادری نوشت؛ سهل و ساده و بی‌پیرایه آن طور که می‌گویم بنویسم نه به طریق رمل و اسطرلاب». داستان‌های شلوارهای وصله‌دار نشان می‌دهد او به آنچه گفته است در کارش هم وفادار مانده است. قصه‌های این کتاب فضا و اتمسفری جنوبی دارد. توصیف درخشان و زیبا از جغرافیا و همچنین خلق خوبی و ظواهر شخصیت داستان‌هایش در خلق اتمسفر جنوب و حس شدن آن کمک کرده است.

«روزهای آخر تابستان بود. هوای دشت گرم و مه‌آلود و خفه بود. زمین تفتیده بود و می‌جوشید. هرم گرم مثل آتش دوزخ بدن را می‌چزاند. بدتر آنکه باغ‌های خرما را آب داده بودند، مه گرم و نفس‌بری از وسط درختان نخل برمی‌خاست و گردآلوده را می‌گرفت. هنوز هوا روشن بود و اشعه خورشید مثل سوزن طلایی به چشم می‌نشست.» (قصه شیر محمد)

در قصه «زار صفر»، صفر را اینچنین توصیف می‌کند «صفر قدی بلند داشت، چهار شانه بود، کوهی را به جای تنه روی پا می‌کشید، سبیه چهره تند بود، آفتاب سیاه ترش کرده بود، وقتی می‌خندید دو رخ دندان سفید وسط لب‌های کلفتش مثل آفتاب وسط روز چشمش را می‌زد، بسیار تر و بز نهدار بود، یک تنه صد مرد بود، سرش تراس و جنگجو و لچوجی داشت.»

سیاه‌شان به من آموختند که باید همیشه «رسول» باشم.» رسول پرویزی ۵۸ سال عمر کرد. به غیر از تکه سنگی که در حافظه شیراز نشانی از او دارد، دو کتاب هم نام او را زنده می‌کنند. «شلوارهای وصله‌دار» و «ولی سرمست». آثارش تصویری است از سیاهی‌های روزگاری که او در آن می‌زیست.

- شلوارهای وصله‌دار
- رسول پرویزی
- نشر آرمین گنبر
- ۲۴۴ صفحه

پرویزی
داستان‌هایش
را با زبانی
ساده و
بی‌پیرایه
نوشته است.
اهمیت زبان
در خلق
داستان‌ها به
اشتباه آسان و
سهل‌نگرفته